



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 301/09-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. V. K., K., zastúpeného advokátom JUDr. J. F., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Krajským súdom v Žiline pod sp. zn. 13 Cob 244/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. V. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júla 2009 doručená sťažnosť Ing. V. K., K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 13 Cob 244/2008. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 15. júla 2009.

Zo sťažnosti a z priložených listinných dôkazov vyplýva, že na základe žaloby spoločnosti T., spol. s r. o. (ďalej len „žalobkyňa“), sa na Okresnom súde Čadca (ďalej len „okresný súd“) viedlo konanie o zaplatenie sumy 804 206 Sk s prísl. proti sťažovateľovi ako žalovanému. Rozsudkom okresného súdu č. k. 11 Cb 430/98-139 z 11. mája 2000 bola žaloba zamietnutá, keď okresný súd uznal v celom rozsahu za dôvodnú započítacu námietku sťažovateľa. Na základe odvolania žalobkyne uznesením krajského súdu sp. zn. 20 Cob 314/00 z 26. októbra 2000 bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie s tým, že treba doplniť dokazovanie na preverenie opodstatnenosti započítacej námietky sťažovateľa. Následným uznesením okresného súdu č. k. 11 Cb 430/98-306 z 21. februára 2005 bolo konanie o žalobe zastavené, pretože živnostenské oprávnenie sťažovateľa bolo zrušené. Podľa názoru okresného súdu sťažovateľ tým prestal existovať ako subjekt, čo zakladá neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Uznesením krajského súdu č. k. 20 Cob 125/2005-321 zo 6. mája 2005 bolo odvolanie žalobkyne proti uzneseniu okresného súdu odmietnuté ako oneskorene podané. Na základe dovolania žalobkyne uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Obdo 4/2006 z 15. decembra 2006 bolo uznesenie krajského súdu zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie s tým, že otázku včasnosti podania odvolania žalobkyňou proti uzneseniu okresného súdu z 21. mája 2005 treba ešte bližšie preveriť. Potom uznesením krajského súdu sp. zn. 13 Cob 236/2007 z 3. augusta 2007 bolo uznesenie okresného súdu z 21. februára 2005 o zastavení konania zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie, pretože po doplnení dokazovania krajský súd považoval odvolanie žalobkyne za včas podané a zastavujúce uznesenie okresného súdu za neakceptovateľné. Strata oprávnenia sťažovateľa podnikat' v dôsledku zrušenia živnostenského listu nemohla znamenať zánik sťažovateľa ako subjektu práva. Rozsudkom okresného súdu č. k. 11 Cb 430/98-427 z 27. marca 2008 bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť žalobkyňi sumu 804 206 Sk s úrokmi z omeškania a s náhradou trov konania. Podľa názoru okresného súdu sťažovateľ nepreukázal dôvodnosť uplatnenej započítacej námietky. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie z 24. apríla 2008 doručené okresnému súdu 26. alebo 28. apríla 2008. V odvolaní namietol jednak nesprávne právne posúdenie veci, ale tiež nesprávne skutkové zistenia [§ 205 ods. 2 písm. d) a f) Občianskeho súdneho poriadku]. Obsahom odvolania je argumentácia smerujúca k tomu, že sťažovateľ

dôvodnosť svojej započítacej námietky dostatočným spôsobom preukázal. Napokon rozsudkom krajského súdu sp. zn. 13 Cob 244/2008 z 23. apríla 2009 bol rozsudok okresného súdu potvrdený a sťažovateľ bol zviazaný aj na náhradu trov odvolacieho konania. Krajský súd považoval za správne závery okresného súdu o nepreukázaní započítacej námietky. Rozsudok krajského súdu mal byť doručený podľa rukou písanej poznámky 29. júna 2009.

Podľa názoru sťažovateľa rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu označeného základného práva podľa ústavy. Jeho základné právo bolo porušené po 15. decembri 2006, t. j. potom, ako najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 6 Obdo 4/2006 z 15. decembra 2006 zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 20 Cob 125/2005 zo 6. mája 2005. Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd v danom prípade nesprávne aplikoval a interpretoval ustanovenie § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ doslova uvádza, že *„Občiansky súdny poriadok vylučuje, aby bolo proti rozhodnutiu o odmietnutí odvolania z dôvodu jeho oneskoreného podania podané odvolanie. To v intenciách daného prípadu znamená, že uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 20 Cob 125/2005 zo dňa 06. 05. 2005 nemohlo byť preskúmané v odvolacom konaní, t. j. jeho materiálna správnosť nemohla byť overená súdnym vyššieho stupňa pre vylúčenie devolutívneho účinku na základe vôle zákonodarcu. Rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 20 Cob 125/2005 zo dňa 06. 05. 2005 bolo rozhodnutím založeným na preskúmaní formálnych náležitostí odvolania, t. j. na preskúmaní procesných podmienok konania. Predmetné rozhodnutie nebolo vydané na podklade preskúmaných skutočností, ale šlo o prvotné rozhodnutie krajského súdu, ktorý rozhodoval v pozícii súdu prvého stupňa. Rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 20 Cob 125/2005 zo dňa 06. 05. 2005 nie je rozhodnutie, ktoré by bolo možné vnímať ako rozhodnutie odvolacieho súdu. Totižto jediným splneným pojmovým znakom, ktorý charakterizuje rozhodnutie súdu ako rozhodnutie odvolacieho súdu je v danom prípade fakt, že rozhodnutie vydal krajský súd (vnímaný ako súd druhého stupňa). Žiadne iné pojmové znaky nie sú splnené. Rozhodnutie nebolo vydané na podklade prvotného rozhodnutia súdu nižšieho stupňa. Krajský súd nerozhodoval na základe devolúcie právomoci. Tvrdíme, že Najvyšší súd Slovenskej republiky mal v danej veci aplikovať ust. § 218 ods. 1 písm. c) OSP v spojení s ust. § 243b ods. 4 OSP a postupovať tak, ako v právne a skutkovo totožných*

veciach doposiaľ vždy postupoval.“. Najvyšší súd svojím uznesením obišiel vôľu zákonodarcu a podrobil zmene rozhodnutie, ktoré je vylúčené zo súdneho prieskumu. Tým prekročil svoju právomoc a spôsobil, že konanie, ktoré inak malo byť právoplatne ukončené, ďalej pokračovalo a následne vyvolalo rad nelegitímnych rozhodnutí. Krajský súd tento stav ignoroval a postupoval v konaní ďalej v rozpore s procesnými princípmi a pravidlami. V právnom štáte nemôžu existovať také rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré boli vydané v konaniach vedených v rozpore so zákonom a ktoré vyvolanými právnymi účinkami výrazne zasiahli do základných práv účastníka konania. Krajský súd nebol schopný v rámci realizácie primárnej ochrany základných práv poskytnúť sťažovateľovi potrebnú ochranu a v následných konaniach úplne opomenul už uvádzanú právnu argumentáciu, a to napriek tomu, že sťažovateľ sa takejto ochrany domáhal.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 13 Cob 244/2008 s tým, aby bol rozsudok z 23. apríla 2009 zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. Požaduje ďalej zakázať krajskému súdu pokračovať v porušovaní základného práva sťažovateľa. Taktiež žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných

ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Sťažnosť smeruje proti konečnému rozsudku krajského súdu sp. zn. 13 Cob 244/2008 z 23. apríla 2009. Sťažovateľ však nenapáda skutkové a právne závery tohto rozsudku, ale vytýka okolnosť, že krajský súd akceptoval protiprávne dovolacie uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obdo 4/2006 z 15. decembra 2006, ktorým tento zasiahol do právoplatne skončenej veci v štádiu, keď bolo konanie o žalobe zastavené. Podľa názoru sťažovateľa bolo totiž povinnosťou krajského súdu riadiť sa právnymi úvahami uvádzanými sťažovateľom, a nie protiprávnym uznesením najvyššieho súdu.

Z pohľadu ústavného súdu treba zdôrazniť, že pokiaľ bol sťažovateľ presvedčený, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obdo 4/2006 z 15. decembra 2006 bolo v rozpore so zákonom z dôvodu prekročenia právomoci, mal možnosť podať proti uzneseniu sťažnosť ústavnému súdu. Nič nenasvedčuje tomu, že by tak bol urobil. Právoplatné uznesenie najvyššieho súdu preto nemohlo byť a nebolo zrušené. Všeobecné súde konajúce vo veci po vydaní tohto uznesenia boli povinné z neho vychádzať. Nie je teda možné namietat' pred ústavným súdom protiprávnosť uznesenia najvyššieho súdu v konaní vedenom proti neskoršiemu rozhodnutiu krajského súdu. Medzi rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva nie je preto daná príčinná súvislosť.

Okrem uvedeného kvôli úplnosti poukazuje ústavný súd aj na to, že sťažnosť možno považovať aj za neprípustnú.

Podľa § 53 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Citované ustanovenie v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy vyjadruje subsidiaritu právomoci ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám. Táto je daná totiž iba vtedy, ak ochranu základným právam a slobodám neposkytujú všeobecné súdy.

V danom prípade bolo proti rozsudku okresného súdu prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, z čoho vyplýva, že právomoc poskytnúť ochranu označenému základnému právu sťažovateľa mal krajský súd.

Zodpovedá skutočnosti, že sťažovateľ odvolanie proti rozsudku okresného súdu podal, teda z formálneho hľadiska využil opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základného práva účinne poskytol. Z materiálneho hľadiska vzaté však túto možnosť v skutočnosti nevyužil, lebo v podanom odvolaní vôbec nenamietal, že okresný súd nesprávne akceptoval protiprávne uznesenie najvyššieho súdu. V odvolaní teda neuvádzal tie argumenty, o ktoré teraz opiera sťažnosť v konaní pred ústavným súdom. Pre nedôsledné využitie odvolania možno považovať sťažnosť aj za neprípustnú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2009